

[Albrechtsen]

gøres, men det løser altså ikke det grundlæggende problem, nemlig at den samlede tilførsel er større, end naturen kan tåle. Som det altid går med kapitalistisk produktion, ender det med rovdrift på naturen, og der må gribes ind over for de frie markeds kræfter. Før man indser dette, kommer der ikke andet end lappeløsninger. Skal naturen tilbage i balance, skal den samlede tilførsel til landbruget af importeret foderstof og kunstgødning skæres ned fra 550.000 t om året til ca. 250.000 t om året. Det vil kunne bringe naturen tilbage til den balance, der var i 1950'erne.

Vi har derfor foreslået, at det sker over 3 år ved hjælp af en kombination af kvælstofafgifter og forbrugskvoter, men det kræver samtidig, at landbrugets udnyttelse af kvælstoffet øges fra ca. 15 pct. til ca. 20 pct. gennem øget sædskifte, mere økologisk landbrug osv.

Når handlingsplanen er urealistisk, hænger det altså først og fremmest sammen med, at den hviler på et grundlag, der ikke hænger sammen, men hertil kommer, at selv de begrænsede foranstaltninger, som handlingsplanen bygger på, hviler på sand.

De to biologer Vagn Juhl Larsen og Per Christensen har netop lavet en undersøgelse, der viser, at der er kommuner, som, til trods for at kommunerne skulle have startet deres tilsyn for mange år siden, først nu overhovedet er begyndt at komme i gang, og en stor del af kommunerne vil faktisk ikke engang kunne nå at stoppe de ulovlige udledninger inden 1. maj, således som de skal, og – hvad der selvfølgelig er endnu værre – de vil heller ikke kunne føre bare tilnærmelsesvis det tilsyn, der er nødvendigt for at sikre en nødtørfdig kontrol med de ting, der står i regeringens handlingsplan.

Dette er en yverligere grund til, at vi må slå fast med sydtommersøm, at den eneste sikre måde hurtigt at fremtvinge en bedre anvendelse af husdyrgødningen på er at begrænse kunstgødningsforbruget. De frivillige metoder kombineret med en helt mangelfuld kommunal kontrol har ingen udsigt til at lykkes tilnærmelsesvis hurtigt nok. Det ved vi alle, og ikke mindst Det Radikale Venstre burde vide det. Alligevel foreslår partiet en dagsorden, der reelt ikke ændrer noget som helst ved det før eventuelt i 1990, når endnu tre år er spildt. Det er et ufatteligt ansvar, de

Radikale påtager sig alene for at holde den borgerlige regering på benene lidt endnu.

Som jeg var inde på, er der også andre mangler ved regeringens handlingsplan. F.eks. er det da indlysende, at der må gives statsstøtte til landbruget, når det skal gennem en stor omlægning af produktionen. Som jeg har sagt, er VS indstillet på at medvirke til det. Det er regeringen også; den er altid indstillet på at give landbruget mere støtte. Men samtidig siger regeringen til kommunerne: forureneren betaler. Kommunerne skal sandelig ikke have tilskud, ligesom regeringen vil pålægge kommunerne en forureningsbegrænsning, som er langt skrappere end landbrugets, på trods af at det er landbruget, der er hovedkilden til forureningen. På denne måde er regeringens plan helt ude af balance.

Endelig er der spørgsmålet om biler og kraftværker, som jeg har nævnt tidligere. Her er planen helt uden konkrete foranstaltninger, selv om vi ved, at det nu er teknisk muligt gennem f.eks. katalytisk rensning at fjerne op til 80 pct. af de meget store mængder kvælstof, som udledes gennem kraftværkerne skorstene. Tiden må nu være inde til simpelt hen at påbyde nye biler katalysatorer. Hvorfor viger regeringen f.eks. også uden om et direkte indgreb over for de største industriudledninger, f.eks. fra Cheminova og Superfos?

Måske lidt på baggrund af den voldsomme kritik, Det Radikale Venstre har været udsat for, har de indført ordene »ikke tilfredsstillende« i den dagsorden, de har foreslået i dag. Det stod ikke i det udkast, som de sendte rundt til pressen i går. Det er der nogle der mener kunne føre til, at man skulle stemme for dette dagsordensforslag. Jeg vil da indrømme, at det er bedre, det står der, for det kan måske lægge et vist pres på regeringen, selv om jeg stærkt tvivler på, om den overhovedet tager højtideligt, hvad Folketinget på et sådant punkt udtaler, men o.k., det er da en lille forbedring.

Det afgørende hovedproblem ved den radikale dagsorden er imidlertid fortsat, at det afsnit, der står om forbruget af kvælstof, indebærer et frikort til regeringen til i 1988 – altså her og nu, hvor der skulle gøres noget – fortsat at undlade at gøre noget. Det kan vi altså ikke acceptere – det kan vi i hvert fald ikke tage noget som helst medansvar for. Det